

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 890/2021
05.07.2023. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића, Марије Терзић, Зорана Хацића и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у парници тужиоца-противтуженог АА из ..., чији је пуномоћник Миодраг Игњатовић, адвокат из ..., против тужених-противтужилаца ББ из ... и ВВ из ..., чији је пуномоћник Негован Живковић, адвокат из ..., ради утврђења права својине и службености пролаза по тужби и утврђења престанка стварне службености пролаза, накнаде штете и чинидбе по противтужби, одлучујући о ревизијама тужиоца-противтуженог и тужених-противтужилаца изјављеним против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 2402/20 од 27.10.2020. године, у седници одржаној 05.07.2023. године, донео је

РЕШЕЊЕ

НЕ ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужиоца-противтуженог изјављеној против става првог изреке пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 2402/20 од 27.10.2020. године, у делу којим је потврђена пресуда Основног суда у Пироту П 186/2018 од 03.07.2020. године у ставу петом изреке.

ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољена ревизија тужиоца-противтуженог изјављена против става првог изреке пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 2402/20 од 27.10.2020. године, у делу којим је потврђена пресуда Основног суда у Пироту П 186/2018 од 03.07.2020. године у ставу петом изреке.

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж 2402/20 од 27.10.2020. године у преиначујућем делу става првог изреке, који се односи на став први изреке пресуде Основног суда у Пироту П 186/2018 од 03.07.2020. године, и у погледу одлуке о трошковима поступка садржане у ставу четвртом изреке и у том делу предмет **ВРАЋА** другостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Пироту П 186/2018 од 03.07.2020. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се утврди да је по основу одржаја власник дела кат. парцеле .. КО ... у површини од 175м² у мерама и

границама описаним у том ставу изреке, што су тужени дужни да признају и трпе да се тужилац упише у катастру непокретности на основу пресуде. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се утврди постојање стварне службености пролаза пешице и моторним возилима преко делова кат. парцела .. и .. КО ..., као послужних добара, у корист кат. парцеле .. КО ..., као повласног добра, по основу одржаја, и то: на делу кат. парцеле .., у површини од 104м² и на делу кат. парцеле .. у површини од 20м², у мерама и границама ближе наведеним у том ставу изреке, што су тужени дужни да признају и трпе да се тужилац укњижи у катастру непокретности на основу пресуде. Ставом трећим изреке, делимично је усвојен противтужбени захтев тужених, те је према тужиоцу утврђен престанак стварне службености колског пролаза запрежним возилом на терет послужних парцела тужених, кат. парцела .. и .. КО ..., у корист повласне парцеле тужиоца кат. парцеле .. КО ..., што је тужилац дужан признати туженима, док је део противтужбеног захтева тужених којим су тражили да се тужиоцу наложи да престане пролазити пешице, запрегом и моторним возилима преко парцела тужених .. и .. КО ..., одбијен као неоснован. Ставом четвртим изреке, усвојен је противтужбени захтев тужених према тужиоцу, те је тужилац обавезан да уклони армирану бетонску плочу и камење са канала који се налазе дуж јавног пута и до кат. парцеле тужених .. КО ... и да обезбеди ранију пропусну моћ за атмосферске воде, да уклони камени и шљунчани материјал са парцеле .. КО ..., да уклони бетон са парцеле .. КО ... и да убудуће не сади саднице на парцели .. КО Ставом петим изреке, делимично је усвојен противтужбени захтев тужених, па је обавезан тужилац да туженима на име накнаде штете настале на зидовима породичне куће тужених на кат. парцели .. КО ... услед влаге изазване радњама тужиоца који је спречио природно отицање воде, исплати сваком туженом по 44.376,50 динара са законском затезном каматом почев од 03.07.2020. године до исплате, а део противтужбеног захтева за исплату законске затезне камате на досуђене износе за период од 08.01.2014. године, као дана подношења тужбе до 03.07.2020. године, као дана пресуђења, одбијен је као неоснован. Ставом шестим изреке, одбијен је противтужбени захтев тужених којим су тражили да се тужилац обавезе да им на име накнаде за коришћење дела кат. парцела .. и .. КО ... исплати по 16.766,00 динара за сваку годину коришћења, почев од 01.01.2011. године до 31.12.2018. године, као неоснован. Ставом седмим изреке, одбијен је предлог тужених за одређивање привремене мере којом би се тужиоцу забранило да врши промене на непокретности и то да сади саднице на кат. парцели .. КО ..., да посипа камени и шљунчани материјал на парцели .. КО ... и да изводи грађевинске радове на прелазу преко канала до кат. парцеле .. КО ... и .. КО ..., под претњом новчаног кажњавања, која мера би трајала до окончања парничног поступка. Ставом осмим изреке, обавезан је тужилац да туженима накнади трошкове парничног поступка у износу од 238.500,00 динара.

Апелациони суд у Нишу је пресудом Гж 2402/20 од 27.10.2020. године, ставом првим изреке, одбио као неосноване жалбе тужиоца-противтуженог и тужених-противтужилаца и потврдио пресуду Основног суда у Пироту П 186/2018 од 03.07.2020. године у ставу другом, у усвајајућем делу става трећег, у ставу четвртном, у усвајућем делу става петог и у ставовима шестом и седмом изреке, док је иста пресуда преиначена у ставу првом, у одбијајућем делу става трећег и у ставу осмом изреке, тако што је утврђено да је тужилац власник дела кат. парцеле .. КО ..., у површини од 175м² у мерама и границама

ближе наведеним у том ставу изреке, што су тужени дужни да признају и да трпе да се тужилац укњижи у катастар непокретности на основу пресуде. Ставом другим изреке, наложено је тужиоцу-противтуженом да престане пролаз пешице, запрегом и моторним возилима преко парцела тужених .. и .. КО ... под претњом новчаног кажњавања. Ставом четвртим трећим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац-противтужени и тужени-противтужиоци благовремено су изјавили ревизије, и то тужилац у делу којим је другостепени суд потврдио првостепену пресуду о усвајању противтужбеног захтева за накнаду штете, са предлогом да се о ревизији одлучи на основу одредбе члана 404. Закона о парничном поступку, а тужени-противтужиоци против преиначујућег дела другостепене пресуде којим је усвојен тужбени захтев за утврђење да је тужилац власник дела кат. парцеле .. КО ..., због погрешне примене материјалног права, битне повреде одредаба парничног поступка и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Одредбом члана 404. став 1. ЗПП („Сл. гласник РС“, бр. 72/11... 1023), прописано је да је ревизија изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом, ако је по оцени Врховног суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија).

Предмет тражене правне заштите је накнада имовинске штете на објекту тужених-противтужилаца услед радњи тужиоца, а побијана одлука којом је одбијен тужбени захтев у том делу, донета је применом одговарајућих одредби материјалног права на утврђено чињенично стање. Правилна примена материјалног права у споровима са захтевом као у конкретном случају зависи од утврђеног чињеничног стања, при чему до примене института посебне ревизије прописане одредбом члана 404. став 1. ЗПП не доводи свака погрешна примена материјалног права, већ само она која је од општег значаја за остваривање и заштиту људских права и обезбеђење стандарда правичног суђења, што овде није случај. Указивање ревидента у ревизији на неуједначену судску праксу је без утицаја на одлучивање о његовој посебној ревизији, имајући у виду да уз ревизију нису приложене другачије одлуке судове донете у предметима са истим правним основом и чињеничним стањем као у овом предмету.

Из тих разлога, Врховни суд је одлуку као у ставу првом изреке, донео применом одредбе члана 404. став 2. ЗПП.

Врховни суд је испитао дозвољеност ревизије тужиоца-противтуженог изјављене против потврђујућег дела правноснажне пресуде донете у другом степену, у смислу одредбе члана 410. став 2. тачка 5. ЗПП и оценио да ревизија није дозвољена.

Према одредби члана 403. став 3. ЗПП, ревизија није дозвољена у имовинскоправним споровима ако вредност предмета спора побијаног дела не прелази

динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе.

Противтужбу ради утврђења, чинидбе и накнаде штете тужени-противтужиоци су поднели 24.04.2015. године, а вредност предмета спора у побијаном делу је 44.376,50 динара.

Имајући у виду да је ово имовинскоправни спор у коме вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску противвредност 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе, следи да ревизија није дозвољена, на основу одредбе члана 403. став 3. ЗПП.

Из тих разлога, Врховни суд је одлуку као у ставу другом изреке, донео применом одредбе члана 413. ЗПП.

Врховни суд је испитао побијану пресуду у преиначујућем делу применом одредбе члана 408. у вези са чланом 403. став 2. тачка 2. ЗПП и оценио да је ревизија тужених-противтужилаца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности. Међутим, основано се ревизијом указује да је другостепени суд учинио битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези са чланом 483. ЗПП, пошто је побијану пресуду засновао на другачијој оцени доказа изведених пред првостепеним судом, без одржане расправе, због чега је погрешно применио одредбу члана 8. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је власник кат. парцеле .. КО ..., а тужени-противтужиоци су сувласници суседних кат. парцела .. и .., обе КО ..., са уделом од по ½. Тужилац је право својине на кат. парцели .. стекао по основу уговора о поклону закљученим са његовим оцем, као поклонодавцем, а отац тужиоца је ту парцелу купио на основу судски овереног уговора о купопродаји од 06.09.2010. године од правних следбеника првобитних власника, сада пок. ГГ и ДД. Пок. ГГ је пре своје смрти (умро је 80. –их година прошлог века) саградио стамбену зграду и помоћне објекте на парцели .. КО Сада пок. ГГ и правни претходник тужених, сада пок. ЂЂ, 1974. године хтели су да легализују фактичко стање на терену и по њиховом налогу је Служба за катастар непокретности сачинила скицу 8/74 на којој су приказане парцеле у старом стању и новоснимљене границе истих и деоба на основу тадашњег фактичког стања, али ова скица никада није спроведена у катастру, јер није достављена исправа подобна за промену површина парцела и власништва, тако да је површина парцеле остала иста, као и пре снимања. Према налазу и мишљењу вештака геодетске струке, на парцелама број .. и .. КО ... постоје помоћни и стамбени објекти. Гранична линија између ових парцела на лицу места (фактичка међа) промењена је у односу на стање у катастарском оператру, и то тако што је део кат. парцеле .. заузет у корист парцеле .., и то изградњом помоћних објеката на парцели .. и постављањем металних стубова за жичану ограду у преосталом простору. Површина дела парцеле .. заузета у корист парцеле .., на ком делу се налазе делови

помоћних објеката са парцеле ..., као и помоћни објекат кроз који се пролази да би се ушло у двориште парцеле ..., износи укупно 175 м², у датим мерама и границама.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је, ревизијом тужених-противтужиоца побијаним делом одлуке, закључио да нису испуњени услови за стицање права својине на заузетом делу парцеле тужених-противтужилаца у корист тужиоца-противтуженог, јер ни тужилац, ни правни претходници тужиоца, нису били савесни држаоци наведене непокретности. Пок. ГГ је знао за заузеће још од 1974. године, пок. ДД је такође морала знати за то као супруга ГГ, а савесност наследника пок. ДД (ДД је умрла 2008. године) и тужиоца није довољна, јер је за стицање својине одржајем потребан рок од 20 година, који у конкретном случају није истекао, па је стога тужбени захтев одбијен као неоснован.

Другостепени суд је прихватио правно становиште првостепеног суда у делу који се односи на то да нису испуњени услови за стицање права својине одржајем. Међутим, оценио је да је првостепени суд правилно утврдио да је отац тужиоца од наследника сада пок. ДД, жене пок. ГГ, купио целокупну имовину која је била предмет наслеђивања продаваца по решењу о наслеђивању од 23.06.2009. године, а међу којом имовином је и кат. парцела .. КО ... са свим зградама. Такође је оценио да је неспорно да је оцу тужиоца приликом куповине кат. парцеле .. КО ... од стране продаваца на лицу места показано шта купује, односно да се ради о парцели која се граничи са парцелом тужених-противтужилаца, да на улазу постоји капија, породична кућа и помоћни објекат кроз који се пролази приликом уласка у двориште, а да му није предочено да су помоћни објекти изграђени на парцели тужених-противтужилаца, нити су им показане тачне мере и границе у делу дворишта на којој се граничи са суседном парцелом, будући да ни сами продавци као наследници нису били упознати са датим околностима, што су потврдили у својим исказима. Стога је по становишту другостепеног суда, а с обзиром да суд није везан правним основом тужбеног захтева, закључио да је тужилац-противтужени по основу уговора о купопродаји, односно уговора о поклону постао власник кат. парцеле .. КО ... и спорног дела кат. парцеле .. КО ..., без обзира на уписано стање у катастру непокретности. Тужилац је заједно са својим оцем приликом куповине исплатио купопродајну цену за ону имовину која им је показана од стране продаваца, а ради се о објекту изграђеном на туђем земљишту, као и у делу дворишта које је тужиоцу показано од стране продаваца, до жичане оgrade постављене од стране тужених. Стога је првостепена пресуда преиначена и усвојен тужбени захтев признавањем тужиоцу права својине на спорном делу кат. парцеле по основу уговора о купопродаји, односно уговора о поклону, а не на основу одржаја.

Врховни суд налази да се ревизијом тужених-противтужилаца основано указује на битну повреду одредаба парничног поступка учињену пред другостепеним судом из члана 374. став 1. у вези са чланом 383. став 3. ЗПП.

Наиме, пред првостепеним судом је спроведен доказни поступак читањем исправа, те саслушањем парничних странака и сведока, увиђајем на лицу места, те вештачењем путем вештака геодетске и грађевинске струке, па је након оцене ових доказа, првостепени суд одлучио о тужбеном захтеву. Међутим, другостепени суд је без отварања

расправе, своју одлуку засновао на чињеницама које нису утврђене у првостепеној пресуди и не налазе се у чињеничном закључку првостепеног суда, чиме је променио утврђено чињенично стање без одржавања расправе и понављања изведених доказа.

Чињенично стање, другачије од оног које је утврдио првостепени суд, другостепени суд може утврдити само на основу расправе одржане пред другостепеним судом, а у конкретном случају, другостепени суд није отворио расправу, па је учинио наведену битну повреду одредаба парничног поступка. Наиме, неке од релеватних чињеница другостепени суд сам утврђује из исказа сведока продавца (који исказ у том делу првостепени суд није оценио), а поједине чињенице, супротно стању у списима, третира као неспорне.

Стога ће у поновном поступку другостепени суд донети нову одлуку о жалби имајући у виду примедбе из овог решења, те ако нађе да је ради правилног и потпуног утврђења чињеничног стања потребно да се понове већ изведени докази у складу са овлашћењем из члана 383. став 3. ЗПП, заказаће расправу на којој ће поновним извођењем доказа поуздано утврдити релевантне чињенице за пресуђење, а везано за то да ли је отац тужиоца од ранијих власника купио већ сазидане објекте у стању у каквом се и сада налазе, да ли је изводио нове радове на тим објектима у смислу заузећа парцеле тужених-противтужилаца, чије уклањање током живота правних претходника тужилаца није тражено, те да ли је у моменту купопродаје жичана ограда између ове две парцеле била постављена од стране тужених-противтужилаца.

Из изложених разлога, другостепена пресуда је у побијаном преиначујућем делу укинута, а укинута је и одлука о трошковима парничног поступка, јер зависи од његовог исхода, у смислу одредбе одредбе члана 163. став 4. ЗПП.

На основу изложеног, донета је одлука као у ставу трећем изреке применом одредбе члана 415. став 1. ЗПП.

**Председник већа – судија
Гордана Комненић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић